

# ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

## РЕШЕНИЕ

№ ПАМ - 1  
от 24.01.2014 г.

### ДЪРЖАВНАТА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

**на закрито заседание, проведено на 24.01.2014 г. за разглеждане на административна преписка, касаеща проблеми при стартирането на балансиращия пазар, се установи следното:**

С констативен протокол № ЦЛП-2 от 24.01.2014 г., съставен въз основа на постъпили в Държавната комисия за енергийно и водно регулиране писма с вх. № Е-13-64-9 от 06.12.2013 г., № Е-ЗЛР-И-41 от 13.01.2014 г., № Е-13-186-1 от 15.01.2014 г., № Е-13-187-1 от 15.01.2014 г. и № Е-13-135-1 от 17.01.2014 г. и проведени работни срещи, се установи наличие на проблеми във връзка с регистрацията на лицензианти, в качеството им на координатори на балансиращи групи, от оператора на електроенергийния пазар и въпроси относно състава на балансиращите групи. При проведените работни срещи в ДКЕВР, отразени в констативния протокол, относно установяване готовността за стартиране на балансиращия пазар търговските участници са изложили допълнителни проблеми и спорове между тях по повод уреждане на взаимоотношенията между оператора на преносната система и координатори на балансиращи групи, както и липсата на сключени договори с доставчици на балансираща енергия.

В тази връзка, сред посочените проблеми бяха отказа от страна на оператора на преносната мрежа да регистрира координатори на комбинирана балансираща група, както и непредставяне от страна на обществения доставчик на договора по чл. 11, т. 14 от Правилата за търговия с електрическа енергия<sup>1</sup> (Правилата) на тези координатори. Установено бе, че отказа от страна на оператора на преносната мрежа да регистрира координаторите на комбинирани балансиращи групи по чл. 58 от Правилата е липсата на сключен между тях и обществения доставчик договор по чл. 11, т. 14. Поставен бе и въпросът за уреждането на взаимоотношенията по заплащане, във връзка със задълженията, възникващи при балансирането на специалните балансиращи групи на крайния снабдител с членове производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия. Търговските участници маркираха и проблеми във връзка със състава на балансиращите групи.

Предвид така поставените въпроси, следва да се има предвид следното: съгласно чл. 58 от Правилата търговските участници имат право да се регистрират като „координатори на стандартни балансиращи групи“, като „координатори на комбинирани балансиращи групи“ или като „координатори на специални балансиращи групи“, ако са изпълнили регламентираните за това условия. От друга страна, за да се извърши регистрацията от оператора на преносната система Правилата изискват да бъдат сключени договори, както следва: договор по чл. 11, т. 9 за участие в балансираща група между съответните участници и координатора на балансираща група, договор по чл. 11, т. 14 между обществения доставчик и съответния координатор на балансираща група за уреждане на обмяна на електрическа енергия, във връзка с участието на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия. Липсата на който и да е от посочените договори дава основание на оператора да откаже регистрация на съответния координатор на балансираща група и да не сключи с него договор за балансиране. Спазването на разпоредбите на Правилата и сключването на всички договори е абсолютна

<sup>1</sup> Издадени от Държавна комисия за енергийно и водно регулиране, обн., ДВ, бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.

предпоставка за стартирането и нормалната работа на балансиращия пазар, който включва всички търговски участници, по веригата производство, пренос, разпределение и крайни клиенти, и разпределя справедливо разходите за балансиране. Предвид изложеното, с оглед задействане на механизма във връзка с балансирането на търговските участници е необходимо всички те да изпълнят задълженията си, предвидени в Правилата, или по-точно да сключат необходимите договори. С оглед своевременното стартиране на ефективен балансиращ пазар, комисията счита, че е целесъобразно да бъде поставен срок на търговските участници по веригата за сключване на съответните договори, съгласно разпоредбите на Правилата.

По повод състава на балансиращите групи, трябва да се отбележи, че комбинираната балансираща група е уредена в чл. 56, ал. 11 от Правилата като група, в която участват производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия и в която могат да участват и потребители на електрическа енергия. Видно от разпоредбата на чл. 57, ал. 4, Правилата забраняват на координаторите на балансиращи групи на производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия да включват в балансиращата група обекти на други търговски участници и като разпорежда, че те са отговорни пред независимия преносен оператор за небалансите на своите групи по отделно. Текстът не прави разлика между координатори на специални балансиращи групи и тези на комбинираните балансиращи групи. В съответствие с това ограничение са регламентирани и специалните балансиращи групи, както и за обществения доставчик, така и за крайните снабдители. Правилата в чл. 56 изрично предвиждат, че тези производители трябва да са в самостоятелни балансиращи групи с отделен сегмент и други участници не се допускат в тях. От друга страна, Правилата в чл. 70, ал. 3 разпореждат, че производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници, чиято електрическа енергия се изкупува по преференциални цени и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия на балансиращия пазар не могат да участват в стандартна балансираща група. § 1, т. 596 от Допълнителните разпореди на Закона за енергетиката дефинира стандартната балансираща група като такава, в която е допустимо участието на крайни клиенти, т.е. потребители. От анализа на горепосочените разпоредби е видно, че производителите на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия могат да бъдат участници в специални и комбинирани балансиращи групи, като не се допуска да има други търговски участници в тях. От друга страна обаче последното изречение на чл. 56, ал. 11 дава възможност за участие на потребители в комбинирани балансиращи групи. Тази възможност противоречи на цялостната уредба на балансиращите групи, доколкото прилага различен подход по отношението на участниците в идентични групи. Предвид изложеното, комисията счита, че координаторите на комбинирани балансиращи групи не следва да включват в тях други участници освен производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия.

Във връзка с поставения проблем, относно механизма за разплащане при балансирането на специалните балансиращи групи на крайния снабдител с членове производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия от една страна и обществения доставчик от друга, трябва да се държи сметка за следното: отношенията уредени в чл. 73 от Правилата касаят механизма за разплащане във връзка с балансирането на комбинирани балансиращи групи и обществения доставчик. Тези групи по своята същност притежават идентични характеристики с тези на специалните балансиращи групи с членове производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, поради което механизмът за разплащане следва да бъде идентичен.

От друга страна, за да функционира ефективно балансиращият пазар е необходима не само регистрацията на търговските участници, но и да бъдат сключени договорите с

доставчиците на балансираща енергия, доколкото балансирането предполага наличие на електрическа енергия за това. В проведените работни срещи бе изложено, че енергийните предприятия не могат да постигнат консенсус и да сключат тези договори. С оглед своевременното стартиране на балансиращия пазар обаче е необходимо дружествата да положат усилия и в най-кратък срок да сключат тези договори.

Неработещ балансиращ пазар се отразява пряко върху интересите на обществото и в частност клиентите на електрическа енергия, поради неправилното разпределение на финансовата тежест от балансирането на електроенергийната система и поемането на този разход от обществения доставчик и клиентите на свободния пазар. Изложеното дава основание да се направи извода, че несвоевременното стартиране на балансиращия пазар застрашава интересите на обществото.

**Предвид гореизложеното и на основание чл. 202, ал. 1, във вр. с чл. 201 ал. 1, т. 2 във вр. с ал. 2, б. „а“ от Закона за енергетиката,**

## **ДЪРЖАВНАТА КОМИСИЯ ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

### **РЕШИ:**

**Дава следните задължителни писмени указания:**

**1. В срок до 30 януари 2014 г. задължените енергийни предприятия да сключат договорите по чл. 11, т. 9 и т. 14 от Правилата;**

**2. Задължава „Електроенергийния преносен оператор“ ЕАД да регистрира всички координатори на балансиращи групи с членове производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия след представяне на сключения по чл. 11, т. 14 договор от Правилата;**

**3. В срок до 30 януари 2014 г. задължава „Електроенергийния преносен оператор“ ЕАД и доставчиците на балансираща енергия да сключат договор по чл. 11, т. 7 от Правилата;**

**4. Задължава „Национална електрическа компания“ ЕАД и „ЧЕЗ Електро България“ АД, „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, „ЕВН България Електроснабдяване“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД да прилагат разпоредбата на чл. 73 от Правилата във връзка с възникналите разплащания по повод балансирането на специалните им балансиращи групи с членове производители на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници и от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;**

**5. Задължава координаторите на комбинираните балансиращи групи да не включват в тях потребители на електрическа енергия.**

**Решението подлежи на обжалване в 14 (четирнадесет) дневен срок пред Върховния административен съд.**

**ПРЕДСЕДАТЕЛ:**

**/Боян Боев/**

**ГЛАВЕН СЕКРЕТАР:**

**/Емилия Савева/**